

Nr. 2 (70)

POLITECHNIK JUNIOR

Mag Słowa

Listopad 2024

Spis treści

LAUREACI MAGA SŁOWA 2024

Lista wszystkich osób wyróżnionych w konkursie.

Czytaj str. 4

NAJLEPSZE PRACE CZĘŚCI PISARSKIEJ

3 najlepsze teksty „Maga słowa” 2024:

-Katarzyna Nowacka - Rola pamięci w twórczości Tadeusza Różewicza.

Czytaj str. 5-7

-Bogdan Hrynko - Rola pamięci w twórczości Tadeusza Różewicza.

Czytaj str. 8-9

-Urszula Oleksy - Dlaczego NIE Różewicz?

Czytaj str. 10-12

NAJLEPSZE PRACE CZĘŚCI MALARSKIEJ

3 najlepsze grafiki „Maga słowa” 2024:

-Amelia Szczerbuk - ilustracja do wiersza „Nie śmiem”

Czytaj str. 13

-Emilia Zagórska - ilustracja do wiersza „Matka powieszonych”

Czytaj str. 14

-Alicja Klimczak - ilustracja do wiersza „Panika”

Czytaj str. 15

Mag słowa, czyli kto?

XXI wiek nazywany jest często erą informacji. Ze wszystkich stron nieustannie docierają do nas niezliczone treści. Rozwój Internetu spowodował, że domorośli autorzy mają możliwość publikowania tekstów bez żadnych ograniczeń. Doprowadziło to do zaniku podstawowych standardów. Słowo pisane, najogólniej rzecz ujmując, straciło swoją wartość. Wszechobecna tandeta powoduje, że społeczeństwo staje się niewrażliwe na utwory prawdziwie piękne i dobre.

Konkurs "Mag słowa" ma na celu wyjście naprzeciw temu problemowi. Jednym z jego zasadniczych założeń jest przybliżenie młodym ludziom twórczości poety. Analiza poezji Tadeusza Różewicza bardzo często ogranicza się do powierzchownej interpretacji najpopularniejszych wierszy autora. Jego dorobek jest jednak o wiele bardziej złożony, ale przy tym szczególnie bliski każdemu Polakowi. Poeta odrzuca abstrakcyjne zagadnienia, koncentrując się na naturze ludzkiej, ukazując ją często w sposób skrajnie negatywny. Choć taki pogląd wynikał w dużej mierze z trudnych doświadczeń wojny, dzisiaj dalej pozostaje aktualny. Różewicz w swoich wierszach trafnie diagnozował problemy współczesnego człowieka.

Choć głównym założeniem konkursu jest upamiętnienie i przypomnienie niezwyklej twórczości Różewicza, ma on jeszcze jeden bardzo ważny cel. Postać poety jest pewnego rodzaju ideałem, do którego uczestnicy konkursu mają dążyć. Refleksja nad jego dziełami może być kolejnym

etapem w rozwoju zarówno duchowym, jak i intelektualnym.

Tadeusz Różewicz swojej działalności literackiej skupiał się na liryce, ale nie unikał także epiki i dramatu. Trudno nie oprzeć się wrażeniu, że miał on w sobie pierwiastek reportera. Poeta obserwował otaczającą go rzeczywistość, aby potem opisywać i komentować ją w swoich wierszach. Jego utwory naprawdę dotyczyły i wywoływały zmianę w czytelnikach. I właśnie to czyni go prawdziwym magiem słowa.

Patryk Olaczek

LAUREACI Maga Słowa 2024

Część recytatorska

I miejsce - Agnieszka Papiorek z ALO PWr

II miejsce - Kacper Pilarczyk z LO nr VII

III miejsce - Natalia Kanus z SP nr 34 oraz Aleksander Górniak z American School of Wrocław

Wyróżnienia:

Klaudia Szuwart Technikum nr 18

Matylda Szaja LO nr 7

Maksymilian Bielecki LO nr V

Hanna Szczepańska LO nr VII

Hanna Wrotna ALO PWr

Część plastyczna

I miejsce - Amelia Szczerbuk Liceum Sióstr Urszulanek – ilustracja do wiersza „Nie śmiem” T. Różewicza

II miejsce - Emilia Zagórska LO nr VI- ilustracja do wiersza „Matka powieszonych” T. Różewicza

III miejsce - Alicja Klimczak - ALO PWr - ilustracja do wiersza „Panika” T. Różewicza

Wyróżnienie:

Maja Kędziora LO nr V- ilustracja do wiersza „List do ludożerców” T. Różewicza.

Część pisarska

I miejsce Katarzyna Nowacka LO nr V

II miejsce Bohdan Hrynko ALO PWr

III miejsce Urszula Oleksy LO nr VII

Tematy w części pisarskiej:

1. Rola pamięci w twórczości Tadeusza Różewicza.
2. Dlaczego –„nie” Różewicz?

Część pisarska

I miejsce

Katarzyna Nowacka

Liceum Ogólnokształcące nr 5 we Wrocławiu im. Jakuba Jasińskiego

Rola pamięci w twórczości Tadeusza Różewicza

Twórczość Tadeusza Różewicza - głównie jego wiersze, gdyż to z nimi w największej części miałam szczęście się zapoznać - od długiego już czasu wydawała mi się w jakiś osobliwy sposób interesująca. Rzeczywistość, którą opisuje Różewicz, jest bowiem tak uderzająco realna, że człowiek niemal nie jest w stanie uwierzyć, że możliwe jest tak trafne zamknięcie jej w słowach. Różewicz w swoich wierszach, posługując się zupełną surowością, potrafi uchwycić najbardziej autentyczne z perspektyw - najprawdziwsze oblicza opisywanych kwestii. Autor ten przecież właśnie z tego zasłynął - obnażania w swoich utworach szarości i brzydoty, sprzeciwiania się fałszywemu uszlachetnaniu i eufemizmom.

Różewicz również w ten sposób nadaje rolę pamięci.

Nietrudno zauważyć, że w jego utworach pamięć pełni kluczową funkcję. Można uznać ją nawet za ogólną genezę całej jego twórczości. Wyraźnie widać, jak istotne są we wszystkich jego tekstach wspomnienia. Wiele z tekstów Różewicza przypomina swoim charakterem pamiętniki lub dzienniki - są to na przykład długie wiersze, takie jak "Poemat autystyczny" będący opisem i refleksją na temat wywiadu w prasie, "Woda w garnuszku, Niagara i autoironia" wspominająca konkretne daty i miejsca ("w roku 1991 (...) stanąłem oko w oko / z Niagara falls") czy "nożyk profesora" - ogólna refleksja na temat życia i przemijania (opisywane są sceny, które najprawdopodobniej pochodzą z życia autora "po latach siedzimy z Mieczysławem / przy śniadaniu", po czym następuje opis rozmowy z Mieczysławem "Tadziu, jesz za dużo chleba (...) wiesz - odpowiadam - / kromka świeżego chleba").

Oczywiście należy wspomnieć tu również o niezliczonych wierszach o wojennej tematyce (choćby "Ocalony", "Ballada o Karabinie", "Warkoczyk" i inne), które niewątpliwie powstały z powodu wszystkich trudnych doświadczeń, jakich nabył Różewicz podczas II Wojny Światowej.

Również sławny tom "Matka odchodzi", zawierający zarówno prozę jak i lirykę, jest pamiętnikiem - powstałym po śmierci matki Różewicza. Stanowi kolekcję wspomnień, żalów i refleksji z nią związanych.

Widzimy zatem, jak ważna jest pamięć w twórczości Różewicza.

Tutaj przywołać warto słynny wiersz "Zostawcie nas". Ten utwór był dla mnie prawdziwie rewolucyjny, zaprzeczał bowiem większości przekonań, jakie utrwaliły we mnie inne dzieła literackie, opinie innych ludzi, ogólne doświadczenia - że II Wojny nie wolno nigdy zapomnieć, że należy pamiętać i czcić jej bohaterów, słuchać ich historii i pamiętać, wiedzieć dokładnie, co się stało, pamiętać jak najwięcej. Tego uczą nas dzieła patriotyczne, takie jak choćby "Kamienie na szaniec", które powstały, by uczcić pamięć bohaterów. Utrwalamy to przekonanie chodząc do muzeów poświęconych II Wojnie Światowej, patrząc na pomniki, ucząc się, słuchając historii weteranów. Pamięć o II Wojnie wydaje się dla nas naturalna, konieczna.

"Zostawcie nas" przedstawia perspektywę dokładnie odwrotną. *Zostawcie nas*, pisze Różewicz, sam przecież jako przedstawiciel doświadczonego przez bestialstwa wojny pokolenia Kolumbów. *Zapomnijcie o nas, nie pytajcie o naszą młodość*.

Jest to zaskakujący apel. Od razu wydaje się jednak dogłębnie realistyczny - przemawia w imieniu ludzi zwykłych, których codzienność została brutalnie odmieniona przez II Wojnę Światową. Nie wielkich patriotów obdarzonych wyjątkową szlachetnością i nieludzką odwagą - których w istocie najpewniej było nie aż tak wielu - a takich ludzi, którzy próbowali po prostu przeżyć, przetrwać ten przerażający czas. "Zostawcie nas" uznać można nawet za odpowiedź ludziom zafascynowanym obrazem wojny lub studiowaniem go. Wojna nie była fascynująca, nie była warta zapamiętania, uświadamia Różewicz. Wojna sprawiła, że ludzie nie chcieli żyć, uczyniła piekło ze świata. Nikt nigdy nie chciał jej przeżyć, a jej weterani nienawidzą jej wspomnień, które w sobie noszą. Nie ma tam niczego, co warto by było pamiętać.

W twórczości Różewicza pamięć nie stanowi mistycznej siły, która jednoczy ludzkość i umacnia naród. Nie jest czymś chwalebny, nie służy przekazywaniu świadomości następnym pokoleniom. Wizerunek pamięci wyłaniający się w utworach Różewicza przywodzi raczej na myśl nieprzychylny cień, który ciąży nad nami - pewnego rodzaju źródło mroku wpływającego na nasze przeżywanie. Pamięć opisywana przez Różewicza najczęściej służy przedstawianiu traumy i nieszczęścia.

To zauważyć można doskonale w utworze "Rozebrany", w którym trauma i zagubienie opisane zostają właśnie przez pryzmat wspomnień i pamięci. "Wszystkie wspomnienia obrazy uczucia wiadomości (...) nie łączą się ze sobą nie stanowią całości" "kto może przypomnieć sobie formę mojego wnętrza (...) ja sam zapytany nagle / nie mogę sobie przypomnieć". Tutaj, podobnie jak w przypadku "Zostawcie nas" pamięć tkwi w zapominaniu. Widzimy to również w następnym wierszu, pod tytułem "Iza" - "dzień za dniem spada / i pamięć ucieka / choć z nich trysnęły / krew i przerażenie / i tylko czasem / cienie powracają"

Pamięci w utworach Różewicza ponadto najczęściej towarzyszy motyw przemijania i śmierci.

"Umarli przypominają sobie / naszą obojętność / umarli przypominają sobie / nasze słowa"

Pamięć, jak ustaliłam wcześniej, często przedstawiana jest jako rzecz nietrwała, jest czymś co "ucieka" - zapominaniem.

Pamięć służy Różewiczowi jako środek, którym opisuje i określa cierpienie. Zaczyna nasuwać się wniosek, że być może to pamięć jest głównym źródłem ludzkiego cierpienia.

Tadeusz Różewicz nie gloryfikuje pamięci - w jego utworach nie jest przedstawiana z najmniejszą nawet dozą patosu, a jej przywoływanie nie służy szlachetnemu pouczeniu odbiorców, by w umyśle na zawsze zachowywali pewne wydarzenia historyczne czy konkretne osoby. Pamięć w jego utworach jest surowa i realistyczna. Znamy taką pamięć, jaką autor opisuje - wspomnienia blakną, ludzie umierają, czas mija. Jego pamięć jest zwyczajna i okrutna. Przynosi ból, gdy jest, lecz zawsze odchodzi. Tadeusz Różewicz, powołując się na pamięć, próbuje podkreślić ogromną część życia, jaką jest przemijanie.

Tadeusz Różewicz

Ocalony

Mam dwadzieścia cztery lata

Ocalałem

Prowadzony na rzeź.

Prawda i kłamstwo

Piękno i brzydota

Męstwo i tchórzostwo.

To są nazwy puste i jednoznaczne:

Człowiek i zwierzę

Miłość i nienawiść

Wróg i przyjaciel

Ciemność i światło.

Jednako waży cnota i występki

Widziałem:

Człowieka który był jeden

Występny i cnotliwy.

Człowieka tak się zabija jak zwierzę

Widziałem:

Furgony porąbanych ludzi

Którzy nie zostaną zbawieni.

Szukam nauczyciela i mistrza

Niech przywróci mi wzrok słuch i mowę

Niech jeszcze raz nazwie rzeczy i pojęcia

Niech oddzieli światło od ciemności.

Pojęcia są tylko wyrazami:

Cnota i występki

Mam dwadzieścia cztery lata

Ocalałem

II miejsce

Bogdan Hrynko

Akademickie Liceum Ogólnokształcące Politechniki Wrocławskiej

Rola pamięci w twórczości Tadeusza Różewicza

Tadeusz Różewicz posiada ogromny dorobek dzieł poetyckich i dramatycznych, większa część jego twórczości jest związana z tematem pamięci, ponieważ osobiście doświadczył on wojny i wydarzeń z nią związanych. Pamięć w jego utworach jest tym, co odnosi się zarówno do jednostki, ale też i grupy ludzi, wskazując tym samym na mniej znanych lub nigdy wcześniej niesłyszanych oraz na tych, którzy odeszli w czasie II wojny światowej. To właśnie wojna bardzo wpłynęła na niego i nadarzyła Różewicza doświadczeniem. Poeta z kolei został bardzo głęboko zraniony przez śmierć z rąk okupantów swojego brata, czego nie da się wyleczyć, a jego wyjątkowe spojrzenie na otaczający go świat i ludzi zostało właśnie przez wojnę ukształtowane i stało się pierwszą cegiełką jego literackiej kariery. W 1941 został przez brata Janusza wciągnięty do działalności partyzanckiej, później Różewicz walczył z bronią w ręku od 26 czerwca 1943 do 3 listopada 1944, jednak nadal pisał wiersze. W tym też okresie pojawiły się "Echa leśne" uważane za debiut poety. W swoich tekstach autor zwraca uwagę na obserwację przeszłości, ale zastanawia się również nad jej znaczeniem oraz wpływem na teraźniejszość i przyszłość.

Różewicz wykorzystuje wojnę jako narzędzie do dyskusji na temat ludzkich zachowań, psychiki i wartości moralnych. Autor oczami ocalałych widzi z pierwszej ręki degradację norm społecznych i spadek wartości we współczesnym społeczeństwie. W utworach takich jak "Ocalony" i "Prawa i obowiązki" pisarz pokazuje czytelnikowi sceny całkowitego zniszczenia, agonii i nędzy, która jest nie tylko osobistą traumą, ale uniwersalnym doświadczeniem pokolenia wojennego. Pamięć o wojnie jest tutaj przedstawiona jako narzędzie dla czytelnika, aby zrozumieć przeszłość, ale także obecny stan ludzkości. W "Ocalonym" Różewicz pisze: "Człowieka się tak zabija jak zwierzę / Widziałem: furgony porąbanych ludzi" ten fragment wyraźnie pokazuje, jak pamięć o wojnie kształtuje poetycką tożsamość Różewicza. Pamięć w tym sensie jest zarówno źródłem traumy, jak i punktem wyjścia do poszukiwania nowego języka poezji, który mógłby wyrazić te żywe doświadczenia wojny.

Różewicz w swoich utworach ukazuje też pamięć zbiorową, zwłaszcza w odniesieniu do II wojny światowej i Holocaustu. W tomie "Twarz trzecia" porusza temat zbiorowej odpowiedzialności, zapomnienia i wypartych bolesnych wydarzeń. Pamięć o zbrodniach, z jakimi musiała się zmierzyć ludzkość podczas drugiej wojny światowej, staje się punktem wyjścia do krytyki współczesnej cywilizacji, która – jak zdaje się sugerować Różewicz – nie wyciągnęła wniosków z historycznych doświadczeń. W twórczości Różewicza pamięć zbiorowa jest również oskarżeniem współczesnego

człowieka o obojętność i powierzchowność w obliczu przeszłości. Poeta wskazuje na zagrożenie wynikające z niepamięci – zarówno na poziomie indywidualnym, jak i społecznym. Poeta podkreśla, jak ważne jest zachowanie pamięci, zwłaszcza tej dotyczącej cierpienia i zbrodni, aby nie dopuścić do ich powtórzenia. W świecie Różewicza zapomnienie równa się powtórzeniu błędów przeszłości. Mówił o tym też Winston Churchill, obrócił to w słowa “Naród, który nie pamięta o swojej przeszłości nie ma przyszłości”. Prawdę w tym cytacie możemy dostrzec na przykładzie współczesnego świata gdzie jeśli by wszyscy ludzie pamiętali o przeszłych tragicznych wojnach to nie dokoniliby teraz tych samych błędów.

Warto również zwrócić uwagę, że pamięć w twórczości Różewicza odgrywa kluczową rolę w procesie kreacji literackiej. Dla poety, pamięć nie jest jedynie archiwum przeszłych wydarzeń, ale także dynamicznym procesem twórczym. To dzięki niej możliwe jest budowanie nowych znaczeń i wartości. Różewicz niejednokrotnie korzysta z techniki kolażu literackiego, w którym przeszłość (zarówno ta osobista, jak i literacka) zostaje przekształcona w nowe, współczesne formy. Przykładem może być tu dramat „Kartoteka”, gdzie pamięć bohatera jest rozbita na fragmenty, a jego życie jawi się jako mozaika wspomnień i niedokończonych myśli. W „Kartotece” pamięć odgrywa również rolę katalizatora, który pozwala bohaterowi na refleksję nad własnym życiem oraz nad kondycją współczesnego człowieka. Pamięć o wojnie, młodości, miłości czy przeżytych traumach nie daje mu spokoju, ciągle powraca w formie obsesyjnych obrazów, co jest wyrazem wewnętrznego rozdarcia i niemożności pogodzenia się z własnym losem.

Na szczególną uwagę zasługuje również refleksja Różewicza nad pamięcią w kontekście kultury i sztuki. Poeta w swojej twórczości zadaje pytanie o miejsce sztuki w świecie po wojnie i Zagładzie. Różewicz sugeruje, że pamięć o tych wydarzeniach jest tak trudna do wyrażenia, że może wykraczać poza granice języka i sztuki. Jednocześnie jednak twórczość poetycka, mimo swoich ograniczeń, staje się dla niego jedynym sposobem na zachowanie pamięci o przeszłości.

Pamięć w twórczości Tadeusza Różewicza pełni niezwykle ważną rolę – jest nośnikiem traumy, ale także środkiem do analizy współczesności. Autor, czerpiąc z własnych doświadczeń i refleksji nad historią, tworzy literaturę, która konfrontuje odbiorcę z bolesnymi wspomnieniami i zmusza do zadania pytania o znaczenie przeszłości. Pamięć w twórczości Różewicza nie tylko upamiętnia, ale również prowokuje do refleksji nad teraźniejszością i przyszłością człowieka w świecie po wojnie.

III miejsce

Urszula Oleksy

Liceum Ogólnokształcące nr VII we Wrocławiu

Dlaczego NIE Różewicz?

Tadeusz Różewicz niewątpliwie jest jedną z najważniejszych postaci polskiej literatury powojennej. Jego poezja, dramaty i proza znacząco wpłynęły na kształt współczesnej polskiej literatury. Jego twórczość jest uznawana za przełomową ze względu na minimalistyczną formę i trudną tematykę.

Mimo tych zalet można zauważyć odejście młodszych pokoleń od poezji Różewicza. Sugeruje to potrzebę spojrzenia na jego twórczość z krytycznej strony. Zastanowienia się, dlaczego tak powszechnie uznana poezja wydaje się odrzucana przez młodą grupę odbiorców. Nie chodzi tu o negowanie jego talentu czy osiągnięć, ale o samo zastanowienie się: „Dlaczego NIE Różewicz?”

Twórczość Różewicza jest przesycona pesymizmem i egzystencjalnym lękiem. Poeta nie unikał trudnych tematów, takich jak śmierć, przemijanie czy bezsensowność istnienia. Po doświadczeniach II wojny światowej poeta stracił wiarę w tradycyjne wartości i idee, co przejawia się w wielu jego utworach, takich jak „Ocalony”, „Lament” czy „Bez”.

Poeta pokazuje świat pozbawiony sensu. Człowiek jest w nim samotną, zagubioną jednostką w rzeczywistości bez wartości. Nie ma sprawiedliwości ani życzliwości. W najlepszym przypadku możemy się spotkać z obojętnością. Słowa takie, jak miłość tracą znaczenie wobec wszechobecności śmierci. Twórczość Różewicza nie sprawi, że na twarzy pojawi się uśmiech. Wręcz przeciwnie, może doprowadzić do łez.

Odbiorcy szukający w literaturze otuchy oraz nadziei nie znajdą jej w twórczości Różewicza. Nie przeczytamy o dzielnej i równej walce. Nie znajdziemy wzmianek o inspirującym patriotyzmie czy wierze, że w życiu pośmiertnym zaznamy szczęścia. Zamiast tego zostajemy postawieni przed dewastującą rzeczywistością, jaką był masowy mord, dokonany przez ludzi, którzy niewiele różnili się od nas.

W obecnym świecie trudno wyobrazić sobie rzeczywistość, o której pisze Różewicz. Życie w XXI wieku wygląda zupełnie inaczej. Na co dzień nie spotykamy się ze strasznym okrucieństwem. Wiele młodych osób nigdy nawet nie miało styczności ze śmiercią. Wojna jest dla nich czymś odległym. Przeciętny nastolatek ma większą wiedzę o Taylor Swift niż o wojnie w Ukrainie. Ze względu na brak powiązania wojny z ich życiem mogą nie widzieć żadnej wartości w tak ponurej poezji i postrzegać ją jedynie jako depresyjną. Dla wielu czytelników to, co Różewicz pisze o ludziach, jest zbyt pesymistyczne, szczególnie w społeczeństwie, w którym wymaga się od nas ciągłego szczęścia.

W czasach, kiedy literatura stanowi ucieczkę od codzienności, forma twórczości Różewicza – prosta, często brutalna w swojej dosłowności – może wydawać się zbyt przytłaczająca. Sposób przedstawiania świata przez poetę nie oferuje łatwego eskapizmu, ale zmusza do konfrontacji z realiami życia, co dla wielu czytelników może być niewygodne. Częściej wolimy sięgnąć po coś prostszego niż niewątpliwie trudna literatura, z którą często nie możemy się utożsamić. Dla wielu osób książki o miłości, codziennych problemach czy życiu celebrytów wydają się bardziej przystępne i bliższe niż te, które poruszają trudne tematy.

Współczesność jest zdominowana przez ciągłą pogoń za dopaminą, neuroprzekaznikiem odpowiedzialnym za uczucie przyjemności i nagrody. Media społecznościowe, wymuszające szybkie pochłanianie treści, prowadzą do tego, że coraz trudniej jest nam skupić się na literaturze, która wymaga głębszej refleksji i zmusza do konfrontacji z trudnymi emocjami. Proste, przyjemne historie zaspokajają nasze potrzeby, dając nam szybką “nagrodę” w postaci lekkiej rozrywki.

Poszukiwanie literatury, która porusza głębsze, trudniejsze tematy, wymaga od nas zatrzymania się i skupienia. Zmusza do refleksji nad naturą człowieka, jego historią i moralnymi dylematami. Uciekając przed takimi wyzwaniem, może i pozabawimy się negatywnych emocji, ale kosztem zdolności do głębszej refleksji i empatii, które są niezbędne w naszym życiu, jeżeli nie chcemy stać się świadkami tych samych zbrodni, o których w swoich utworach pisze Różewicz.

Innym elementem, który może zniechęcać do twórczości Różewicza, jest jego poetyka minimalizmu. W przeciwieństwie do wielu poetów, którzy operują bogatymi obrazami i metaforami, Różewicz wybrał prostotę i surowość języka.

Jego poezja często unika tradycyjnych form i rymów, co może sprawiać, że dla niektórych czytelników wydaje się mało atrakcyjna. Brak w niej również “ozdobników”, które według wielu odbiorców literatury stanowią o pięknie poezji.

Różewicz wypracował styl, który idealnie odpowiadał na potrzeby jego czasu – epoki po Holokauście i zniszczeniach wojennych. Świadomie wybiera oszczędność i chłód – jego wersy są krótkie, zredukowane do niezbędnego minimum, co oddaje stan wewnętrznego wyczerpania człowieka po wojnie. W poezji Różewicza nie ma miejsca na skomplikowane zabiegi poetyckie. Jego wiersze to często zapisy myśli, niepełne, urwane frazy, które mogą sprawiać wrażenie zredukowanych do szkieletu. W miejscach, gdzie inni poeci rozwijają metafory czy opisy przyrody, Różewicz zatrzymuje się, pozostawiając przestrzeń na to, czego nie da się wypowiedzieć. Wielu osobom, przyzwyczajonym do kwiecistego języka, poezja Różewicza może się wydać sucha i nieprzyjemna w odbiorze.

“Dlaczego NIE Różewicz?” to pytanie, które prowokuje do refleksji nad tym, dlaczego literatura nie odpowiada każdemu odbiorcy. Choć jego twórczość jest niekwestionowanie ważna i wartościowa, a on jest jednym z najważniejszych polskich twórców XX wieku, istnieją także powody, dla których ktoś mógłby odrzucić jego wiersze. Minimalizm, trudna tematyka oraz pesymizm jego dzieł powodują, że niektórzy czytelnicy będą odrzucać jego poezję. Nieprzystępność i surowość mogą tworzyć barierę dla

współczesnego odbiorcy szukającego w literaturze rozrywki oraz łatwej estetyki. Niemniej nawet ci, którzy mówią "NIE" Różewiczowi, nie mogą odmówić jego twórczości miejsca w kanonie literatury, która wnikliwie odzwierciedla chaos i rozpad świata po wielkich tragediach XX wieku.

Tadeusz Różewicz

Lament

Zwracam się do was kapłani
Nauczyciele sędziowie artyści
Szewcy lekarze referenci
I do ciebie mój ojcze
Wysłuchajcie mnie.

Nie jestem młody
Niech was smukłość mego ciała
Nie zwodzi
Ani tkliwa biel szyi
Ani jasność otwartego czoła
Ani puch nad słodką wargą
Ni śmiech cherubiński
Ni krok elastyczny

Nie jestem młody
Niech was moja niewinność
Nie wzrusza
Ani moja czystość
Ani moja słabość
Kruchość i prostota

Mam lat dwadzieścia

Jestem mordercą
Jestem narzędziem
Tak ślepym jak miecz
W dłoni kata
Zamordowałem człowieka
I czerwonymi palcami
Gładziłem białe piersi kobiet.

Okaleczony nie widziałem
Ani nieba ani róży
Ptaka gniazda drzewa
Świętego Franciszka
Achilleśa i Hektora
Przez sześć lat
Buchął z nozdrza opar krwi
Nie wierzę w przemianę wody w wino
Nie wierzę w grzechów odpuszczenie
Nie wierzę w ciała zmartwychwstanie

Część plastyczna

I miejsce

Amelia Szcherbuk

Liceum Sióstr Urszulanek

Ilustracja do wiersza „Nie śmiem”

Tadeusza Różewicza

Tadeusz Różewicz

Nie śmiem

Spustoszony

przez śmiech i słowa

pobity przez

małe uczucia i rzeczy

przez pół miłości

i pół nienawiści

tam gdzie trzeba krzyczeć

mówię szeptem

Znacie ten głos

łamie się w suchej krtani

jak trzcina

Stare wiersze opadają ze mnie

o nowych nie śmiem jeszcze marzyć

o nowej poezji

którą

można przeczuć

w chwili szczęśliwej

II miejsce

Emilia Zagórska

Liceum Ogólnokształcące nr VI

Ilustracja do wiersza „Matka powieszonych” Tadeusza Różewicza

Tadeusz Różewicz

Matka powieszonych

Tu

po ulicy chodzi

matka powieszonych

czarna

srebrną głowę niesie

w dłoniach

ach jaka ciężka bryła

wypełniona nocą

rozsadzona światłem

pomyłona krąży

i śpiewa

w butach z krzywym obcasem

z jałowym łonem

zwiądną piersią

pomyłona wyje

do obrzękłego księżycyca

ołowianymi stopami stąpa

po betonie ulic

matka powieszonych

z powrozem u szyi

idzie na dno

III miejsce

Alicja Klimczak

Akademickie Liceum Ogólnokształcące Politechniki Wrocławskiej

Ilustracja do wiersza „Panika” Tadeusza Różewicza

Tadeusz Różewicz

Panika

przebudziłem się o 5–6

poniewierałem się

wstawałem

wpadłem w panikę

ale zamiast uciekać

przed dotknięciem

przed dotknięciem

nie chcę nie mogę

boję się tego słowa

von ferne, von ferne

da kommt er, der Bruder

da kommt er, der... Tod

zamiast uciekać

znieruchomiałem

ukryłem się

ukryłem twarz

w dłoniach

za oknem krakanie wron

sygnały „karetek” pogotowia

4.02.2008

**POLITECHNIK JUNIOR – WYDAWNICTWO AKADEMICKIEGO LICEUM
OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO WE WROCŁAWIU**

Redaktor naczelny: Patryk OLACZEK.

Zastępca redaktora naczelnego: Igor ZIERKIEWICZ.

Redaktorzy: Jakub JACZENIA, Małgorzata MICKIEWICZ, Sara MILITOWSKA, Karolina SADECKA, Hubert TUBIS, Igor ZIERKIEWICZ.

Skład komputerowy: Jagoda JERKA, Hubert TUBIS, Igor ZIERKIEWICZ.

Autor zdjęć: Mykhailo DOLINSKYI.

Opiekun: Rafał ZARYCHTA